

Douane
Ministerie van Financiën

Jaarrapportage Douane 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord

3

1 De opdracht van de Douane

5

2 Strategie

11

3 Aandachtsdossiers

14

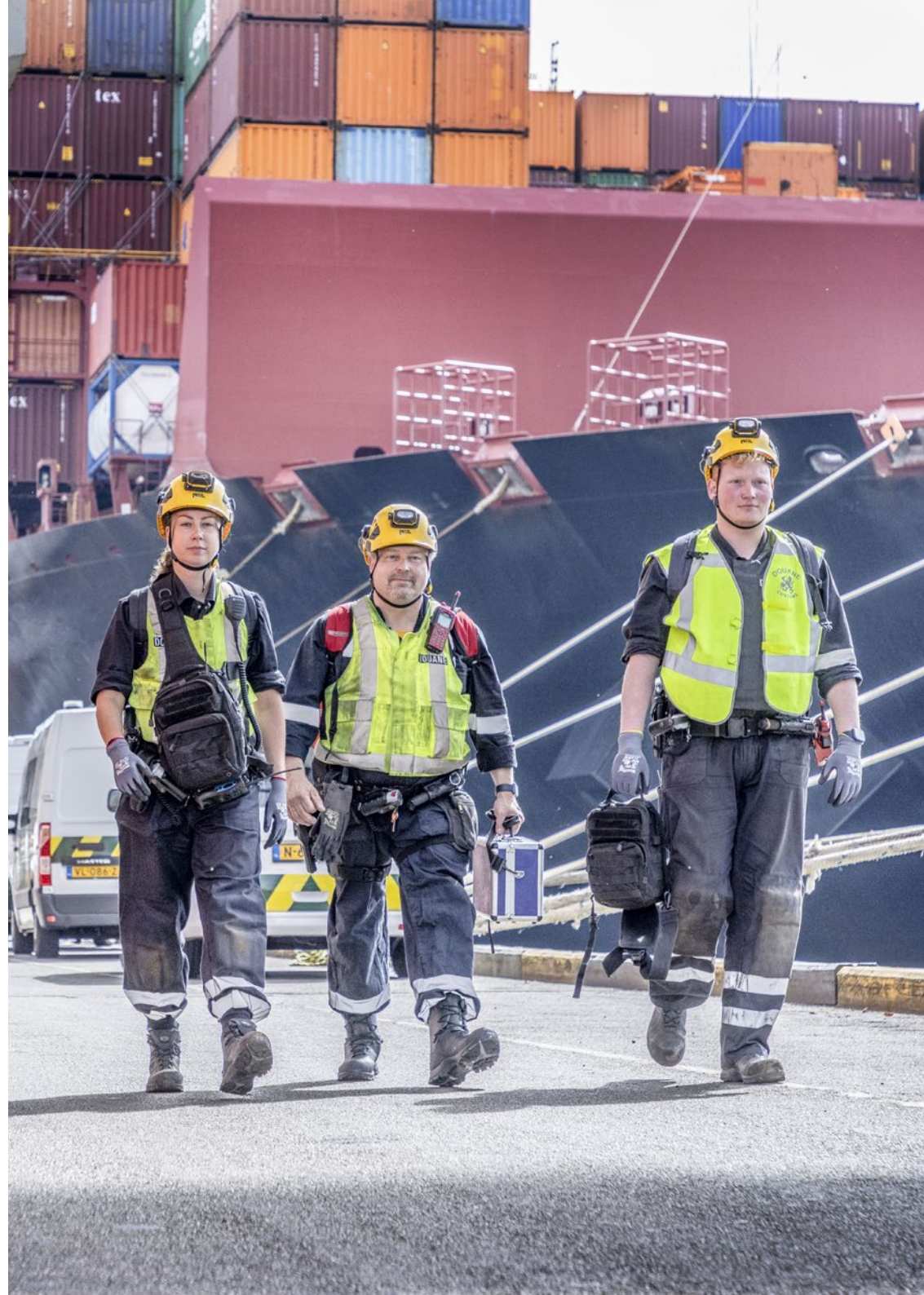
4 Personeel, IT en Organisatie

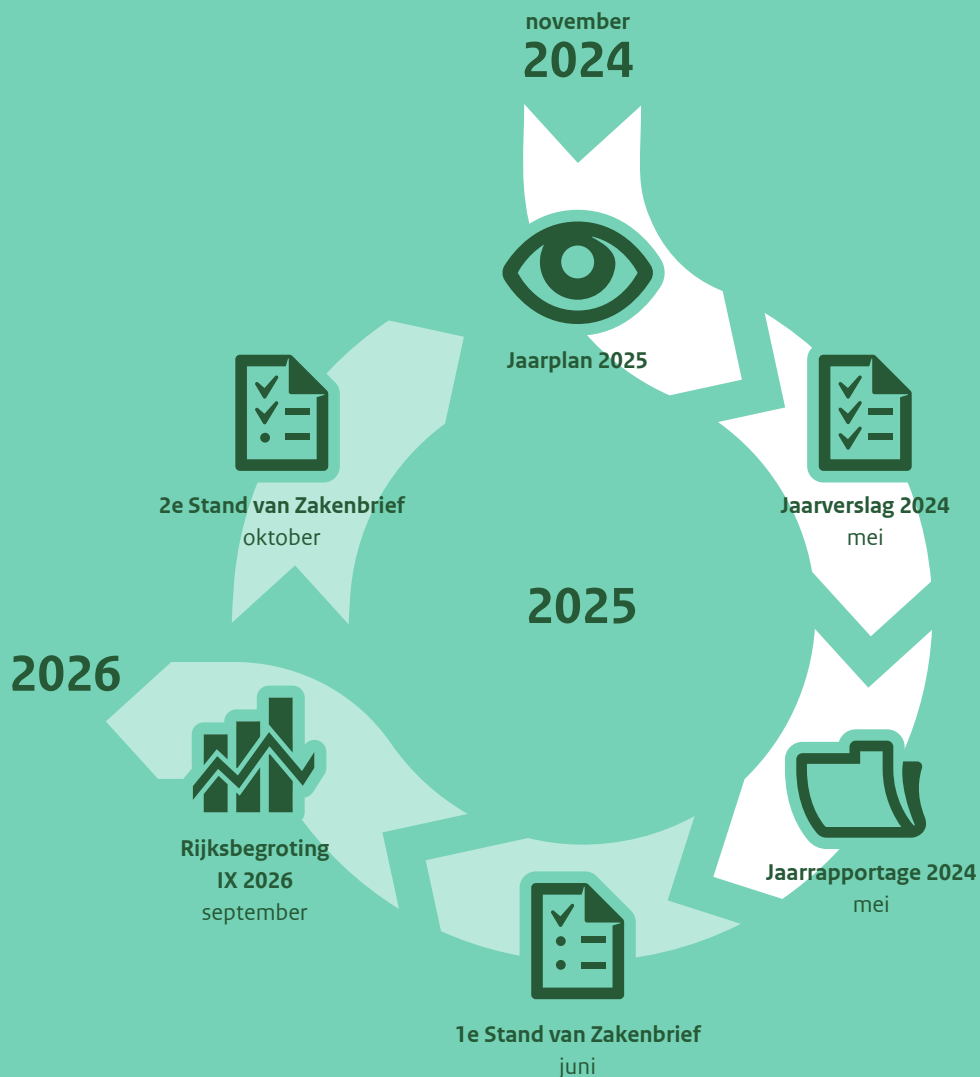
21

5 Risicomanagement

26

Voorwoord

In deze jaarrapportage blikken we terug op de uitvoering van het Douane Jaarplan 2024.

De Douane speelt een waardevolle rol in Nederland, Europa en de wereld. Wij zijn als uitvoerder en toezichthouder verantwoordelijk voor: a) de afdracht van douanerechten en belastingen, voor de financiering van publieke taken, b) het beschermen van de samenleving tegen onveilige en ongewenste goederen en c) het versterken van de concurrentiepositie van Nederland en de Europese Unie. Daartoe stellen we ons dienstverlenend op richting burgers en bedrijfsleven, houden we toezicht en handhaven we als regels niet worden nageleefd.

In 2024 heeft de Douane 18,2 miljard euro aan douanerechten, accijns en belastingen geïnd voor Nederland en de EU. Ook hebben we ons ingezet voor de veiligheid van de samenleving door onder meer het opwerpen van barrières tegen de invoer van illegale drugs. Dit heeft geleid tot minder in beslag genomen drugs in de Nederlandse zee- en luchthavens. In 2024 namen we 35.000 kilo cocaïne in beslag; een forse daling ten opzichte van de 57.000 kilo in 2023.

Het aantal onderschepte zendingen steeg juist. Criminelen lijken hun risico's te spreiden door kleinere hoeveelheden te vervoeren. Tegelijkertijd blijft de Douane alert op veranderende werkwijzen en de invoer van drugs via andere havens. We zetten ons binnen en buiten Europa in om drugs tegen te houden door samenwerking met andere douanedienssten. Zo speelden we een voortrekkersrol binnen de Europese havenalliantie. Ook gaven we in 2024 trainingen aan douaniers uit onder meer Suriname, Panama en Brazilië om drugs aan de voorkant tegen te houden. Daarnaast is een pilot uitgevoerd met Brazilië voor het uitwisselen van scanbeelden, en is met de ondertekening van een Memorandum of Understanding (MoU) de samenwerking met Suriname versterkt.

De Douane zag ook in 2024 een toename van de handelsvolumes. Het grootste deel hiervan betreft e-commercezendingen. Afgelopen jaar hebben we 1,1 miljard aangiftheregels verwerkt van dergelijke zendingen met een waarde onder de € 150. Samen met de Europese Commissie en nationale toezichthouders zetten we ons in om deze goederenstroom beheersbaar te maken.

Als onderdeel van onze strategie voor 2024-2028 sturen we op maatschappelijke effecten, realiseren we een digitale transformatie en zetten we de medewerker centraal. Dit om bij de toenemende complexiteit het werk goed te kunnen blijven doen. De Douane is in 2024 overgegaan naar een continu wervingsproces. Het nieuwe wervingsbeleid maakt het mogelijk om gericht te werven. En dankzij kortere opleidingsmodules - die beter zijn afgestemd op medewerker en organisatie - zijn nieuwe medewerkers sneller startbekwaam. Ook is er voortgang geboekt op het gebied van maatschappelijke effecten, is het Douane dataplatform live gegaan en zijn we blijven werken aan de verbetering van scan- en detectiemiddelen.

De druk op het IV-portfolio was ook in 2024 hoog. Als gevolg van nieuwe nationale en Europese wet- en regelgeving moesten IT-systemen worden aangepast. Tegelijkertijd zijn we bezig met onze eigen digitale transformatie en met het verbeteren van de beschikbaarheid van onze systemen. Ondanks de grote druk op de IT-organisatie was de beschikbaarheid van de IT-systemen 98,5%; een lichte verbetering ten opzichte van 2023 (98,3%).

Over deze en andere ontwikkelingen en uitdagingen van het afgelopen jaar gaat deze jaarrapportage. Hoofdstuk 1 gaat over onze realisaties op onze ABC-taken. Hoofdstuk 2 gaat in op onze strategie 2024-2028. Hoofdstuk 3 laat zien hoe wij zijn omgegaan zijn met onze aandachtsdossiers. Hoofdstuk 4 gaat in op onze mensen en middelen, die centraal staan in de uitvoering van ons werk. En hoofdstuk 5 gaat in op onze risico's en de beheersing daarvan.

1 De opdracht van de Douane

1 De opdracht van de Douane

De opdracht van de Nederlandse Douane bestaat uit de zogenoemde ABC-doelen:

1.1 Afdrachten

De Douane zorgt dat de afdracht van douanerechten, belastingen bij invoer en binnenlandse accijnzen zo juist, tijdig en volledig mogelijk is. Dit houdt in dat de verschuldigde bedragen worden vastgesteld, geheven en geïnd. In 2024 inde de Douane € 18,2 miljard, waarvan ruim € 3 miljard werd afgedragen aan de Europese Unie.

Traditionele Eigen Middelen en nationale middelen

Accijnzen en douanerechten zijn de omvangrijkste grote geldstromen van de Douane. Mede door de ontvlechting van de Belastingdienst is de aandacht voor deze geldstromen toegenomen. De Douane heeft in 2023 een plan opgesteld om de interne beheersing ervan te verbeteren en hier is in 2024 uitvoering aan gegeven. Onderdeel hiervan is de aanpak van tekortkomingen die controlerende instanties (zoals de Audit Dienst Rijk, Algemene Rekenkamer en de EU) hebben geconstateerd. Hiervoor wordt verwezen naar het Jaarverslag van het Ministerie van Financiën.

De douanerechten worden als de Traditionele Eigen Middelen (TEM) voor 75 procent afgedragen aan de EU. Jaarlijks doet de Europese Commissie in alle lidstaten audits om de uitvoering van de werkzaamheden te beoordelen. In 2024 is daarbij in verschillende gevallen vastgesteld dat Nederland te weinig TEM had geheven en/of geïnd. Dit leidde tot meerdere nabetalingsrentes, inclusief verdragsrentes. De Douane werkte in 2024 (en de volgende jaren) langs verschillende lijnen om nabetalingsrentes van TEM en verdragsrentes zo veel mogelijk te voorkomen. Dit doen we door de beheersing van het primair proces te versterken, en door:

- het beoordelen en afhandelen van complexe nabetalingsdossiers
- het identificeren van de oorzaken van nabetaling en het beleggen van de benodigde verbeteringen (sluiten leercirkel nabetalingsdossiers)
- het voeren van constructieve dialogen met de Commissie over nabetalingsdossiers
- het inzetten op verbetering van EU-regels voor heffing, inning en afdracht.

In 2024 bracht de Europese toezichthouder DG Budget een inspectiebezoek in het kader van TEM aan de Douane. De controle was gericht op de betrouwbaarheid van de boekhouding. DG Budget beoordeelde deze als 'bevredigend' en ziet Nederland als een voorbeeld voor andere lidstaten, gezien de goede samenwerking op het gebied van dossiers opgenomen in de boekhouding.

Afdrachten in 2024 (bedragen x € 1 mln.)

Douanerechten	4.197
Accijnzen	12.146
Verbruiksbelasting	590
Omzetbelasting	1.234
Totaal	18.167

1.2 Bescherming

De Douane beschermt de samenleving zo goed mogelijk tegen goederen die een gevaar vormen voor veiligheid of volksgezondheid, natuur en milieu of de economie van de EU. Dit doen we mede door onze bijdrage aan de bestrijding van ondermijnende (drugs)criminaliteit. We houden verdovende middelen, illegale medicijnen en namaakgoederen tegen. Ook zien we toe op de naleving van wet- en regelgeving op het gebied van voedselveiligheid en de handel in chemicaliën. Daarnaast gaan we witwassen van crimineel geld en terrorismefinanciering tegen, door het controleren op liquide middelen (cash geld).

Het plaatje op de volgende pagina geeft een overzicht van de drugsvangsten in 2024, van de meest voorkomende verdovende middelen.

1.3 Concurrentiepositie

De Douane draagt bij aan het versterken van de concurrentiepositie van de Europese Unie. Enerzijds door toe te zien op naleving van Europese maatregelen op het gebied van handelspolitiek en markttoezicht. Anderzijds bevordert de Douane een snelle en goede douaneafhandeling, met zo min mogelijk logistiek oponthoud en administratieve lasten voor het bonafide bedrijfsleven.

Jaarlijks peilt de Douane bij het bedrijfsleven haar functioneren met een vragenlijstonderzoek: de Douane Monitor. Hierin staan aspecten van onze dienstverlening centraal die we samen met het bedrijfsleven hebben vastgesteld. Uit de resultaten over 2024 blijkt dat bedrijven met name tevreden zijn over de vindbaarheid van informatie op de website van de Douane. Verder valt het op dat accijnsklanten tevredener zijn over de communicatie van de Douane bij storingen van digitale aangiftesystemen dan de groep expediteurs.

In 2024 hadden we bijna twee keer zoveel technische onderhoudsmomenten en meer verstoringen dan in 2023. Desondanks kwam de gemiddelde beschikbaarheid van de systemen uit op 98,5% - een lichte verbetering ten opzichte van 2023 (98,3%). Dit komt doordat de gemiddelde duur van de verstoringen in 2024 korter was. Bepaalde systemen en koppelvlakken hebben we in 2024 robuuster gemaakt en daarmee het aantal verstoringen in de tweede helft van het jaar succesvol teruggedrongen.

In het najaar hadden we te maken met een langdurige storing, die samenviel met de geplande release van de Douane Vervoersapplicatie (DVA). Als gevolg hiervan hebben we de release moeten uitstellen, wat aanzienlijke overlast heeft veroorzaakt. Inmiddels is de vervoersapplicatie in gebruik en zien we dat marktpartijen er goed mee overweg kunnen.

In totaal ontving en behandelde de afdeling IT Dienstverlening en Beheer in 2024 circa 62.000 *service calls* van klanten/bedrijven. De behoefte aan gebruikers-ondersteuning groeit, mede als gevolg van de toenemende complexiteit. Daarnaast zien we een verschuiving van het telefoniekanaal naar het mailkanaal.

Drugsvangsten 2024

		 Haven Vlissingen/ Moerdijk	 Haven Rotterdam	 Haven Amsterdam	 Luchthaven Schiphol	 Post en koeriers	 Overig
 Cocaïne	9.574 kg 11 drugsvangsten	25.266 kg 145 drugsvangsten	37 kg 3 drugsvangsten	2.359 kg 1.459 drugsvangsten	14 kg 1.152 drugsvangsten	392 kg 2 drugsvangsten	
 Heroïne	0 drugsvangsten	341 kg 1 drugsvangst	0 drugsvangsten	31 kg 7 drugsvangsten	4 kg 706 drugsvangsten	0 drugsvangsten	
 XTC/MDMA	0 drugsvangsten	0 drugsvangsten	0 drugsvangsten	268 kg 108 drugsvangsten	310 kg 3.016 drugsvangsten	0 drugsvangsten	
 Amfetamine	0 drugsvangsten	0 drugsvangsten	0 drugsvangsten	14 kg 3 drugsvangsten	37 kg 647 drugsvangsten	0 drugsvangsten	
 Methamfetamine	0 drugsvangsten	3.468 kg 6 drugsvangsten	0 drugsvangsten	53 kg 13 drugsvangsten	5 kg 474 drugsvangsten	0 drugsvangsten	
 Marihuana	1.264 kg 2 drugsvangsten	9.864 kg 5 drugsvangsten	0 drugsvangsten	2.767 kg 812 drugsvangsten	597 kg 6.578 drugsvangsten	0 drugsvangsten	
 Hasjesj	104 kg 2 drugsvangsten	35 kg 1 drugsvangst	0 drugsvangsten	108 kg 64 drugsvangsten	8 kg 643 drugsvangsten	0 drugsvangsten	
 Quat	0 drugsvangsten	0 drugsvangsten	0 drugsvangsten	1.943 kg 16 drugsvangsten	68 kg 13 drugsvangsten	0 drugsvangsten	
 LSD	0 drugsvangsten	0 drugsvangsten	0 drugsvangsten	0 kg 5 drugsvangsten	3 kg 804 drugsvangsten	0 drugsvangsten	

De aantallen kilo's in het dashboard zijn afgerond op hele getallen. Dat kan betekenen dat enkele hoeveelheden op 0 uitkomen. Houd er rekening mee dat er geen rechten aan de getoonde cijfers kunnen worden ontleend. Wij raden aan om deze informatie als referentie te gebruiken.

Uitgevoerde controles in 2024

In 2024 voerde de Douane voor zijn opdrachtgevers onder meer de onderstaande controles uit.

	Doelstelling	Realisatie
Aantallen controles vracht, koeriers en postzendingen	406.640	360.920
Aantallen controles vrachtschepen, vliegtuigen en vluchten (hoog risico)	11.589	10.816
Aantallen controles op bagage van passagiers	358.785	553.696
Aantal uren toezicht	488.381	434.002
Aantal controles ambulant binnenland	9.337	7.793
Aantal fiscaal gerichte onderzoeken vanuit klantmanagement	1.945	1.906

Het jaar 2024 is afgesloten met wisselend succes. Op diverse doelstellingen waren er uitdagingen om het productieniveau op peil te houden, door ICT die op veel vlakken niet op orde is en door onvoldoende beschikbare capaciteit op de juiste plekken. Een opgelopen achterstand is in de praktijk bijna niet meer in te lopen. Gedurende het jaar zijn de afspraken met de opdrachtgevers daarop gedeeltelijk aangepast.

We zien ook processen waarop we ‘over’ presteren. Met een gerichte aansturing en prioritering hebben we op bepaalde processen de doelstelling behaald, zoals de uitvoering van CNI's (Controle Na Invoer). Ook pilots buiten de reguliere aansturing zoals ‘post en koeriers’ waren succesvol als het gaat om vangsten en daarmee het beoogde maatschappelijk effect.

Tegenvallers en lessen uit 2024:

- Diverse IT-problemen hebben invloed gehad op de productie en de aansturing. Soms is het met een tijdelijke work around opgelost, maar het heeft onmiskenbaar invloed gehad op de productie en risicogestuurd werken.
- De onvoldoende beschikbare capaciteit van bepaalde competenties, zoals schippers.
- Uitval van scanapparatuur.
- Onvoldoende bewustwording van sturen op prestaties en het gericht (bij)sturen.

Maatregelen voor 2025:

- In de afspraken met de opdrachtgevers is meer rekening gehouden met de actuele situatie in de regio's en zijn de doelstellingen realistischer.
- Er is meer sturingsoverleg geïnitieerd, op teamniveau en tussen de verschillende onderdelen binnen de Douane (beleid, kaderstellers, aansturing en uitvoering).
- ICT-problemen worden nadrukkelijker aangekaart, met het oog op prioritering in het IV-portfolio.
- Strakker sturen op voortgang gedurende het jaar, mede door meer eigenaarschap op prestaties in de managementlagen.

Opdrachtgevende ministeries

Financiën: invoerrechten, btw, accijns, verbruiksbelasting, liquide middelen

Economische Zaken: intellectueel eigendom, telecommunicatieapparatuur

Klimaat en Groene Groei: broeikasgassen, stoffen die de ozonlaag aantasten

Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur: (biologische) landbouw, flora en fauna, fytosanitair, veterinair, vis, hout, gewasbeschermingsmiddelen, diervoer en -medicijnen, zeehondenproducten

Infrastructuur en Waterstaat: afvalstoffen, (milieu)gevaarlijke stoffen, vuurwerk, kernenergie, samenstelling brandstoffen

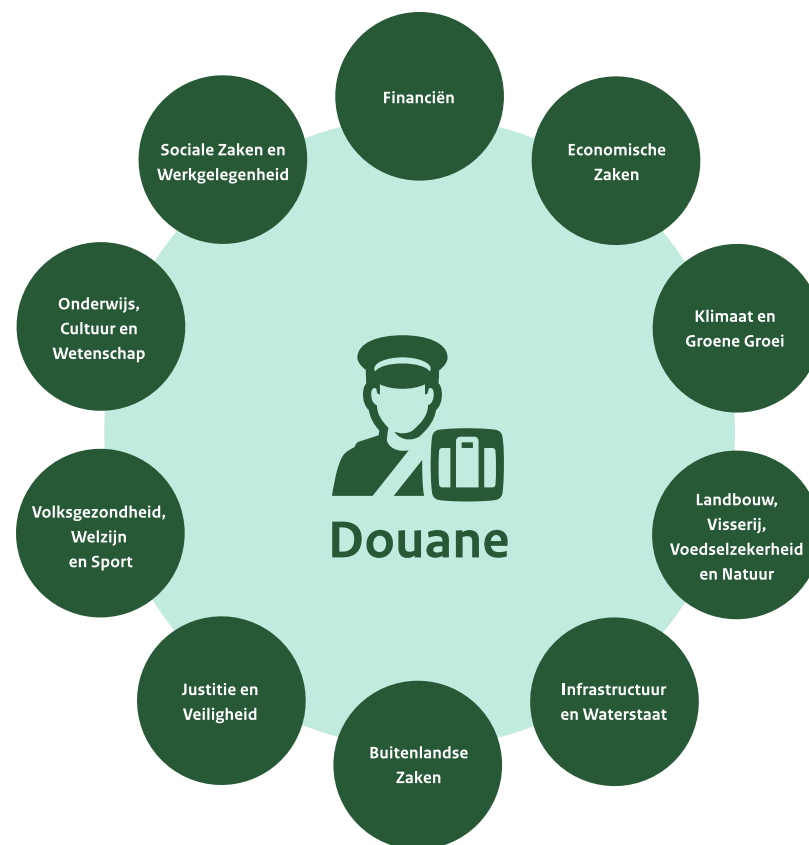
Buitenlandse Zaken: antidumping, compenserende en aanvullende rechten, sanctiemaatregelen, antiboycotverordening, strategische goederen en diensten, folterwerktuigen, communautair toezicht en vrijwaringsmaatregelen, erkenning ondernemingen, gedifferentieerd geprijsde geneesmiddelen

Justitie en Veiligheid: wapens en munitie, grondstoffen voor explosieven en drugs, verdovende middelen, voertuigcriminaliteit

Volksgezondheid, Welzijn en Sport: geneesmiddelen, verdovende middelen en grondstoffen daarvoor, misbruik chemicaliën, voedselveiligheid, product-veiligheid, tabaksproductenrichtlijn

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap: cultuurgoederen

Sociale Zaken en Werkgelegenheid: veiligheid arbeidsmiddelen

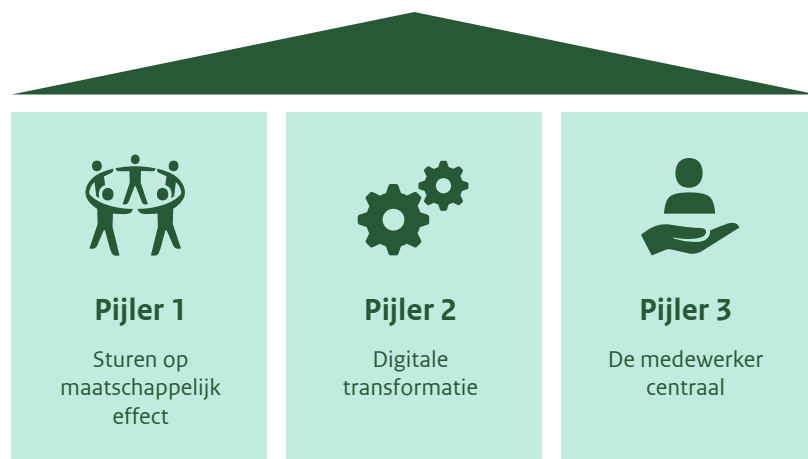
2 Strategie

2 Strategie

Door geopolitieke ontwikkelingen, groeiende handelsstromen en nieuwe wet- en regelgeving wordt ons takenpakket steeds breder en complexer. Om alle taken goed te kunnen blijven uitvoeren, is de Douane in 2024 gestart met slimmer werken langs drie strategische pijlers voor de periode 2024-2028: we gaan sturen op maatschappelijke effecten, een digitale transformatie realiseren en de medewerker centraal stellen.

Dit ligt in het verlengde van ons Strategisch Meerjarenplan (SMP), dat de afgelopen jaren leidend was bij onze veranderingen. Het SMP is in 2024 afgerond.

2.1 Afronding Strategisch Meerjaren Plan (SMP)

Het Strategisch Meerjarenplan (SMP) 2021-2025 van de Douane is in 2024 afgerond. Het SMP bestond uit vijf programma's:

1. **Klantgericht Toezicht:** dit programma heeft bijgedragen aan een centraal en actueel overzicht van de klanten van de Douane (bedrijven) en aan meer inzicht in risico's.
2. **Gelaagde Handhaving:** met dit programma is gewerkt aan het aanbrengen van onderscheid tussen verschillende stromen in het goederenverkeer, waardoor de Douane elk bedrijf een passende mate van toezicht kan bieden. De verdere ontwikkeling is onderdeel van de strategische pijler Sturen op maatschappelijke effect.
3. **Verbeterde Informatiepositie Douane:** dit programma heeft bijgedragen aan het beter (kunnen) verzamelen en inzetten van data, onder meer met de realisatie van een eigen dataplatform.
4. **Strategische Personeelsopgave:** dit programma heeft bijgedragen aan het blijvend versterken van de capaciteit. Onder meer door de implementatie van continu werven, het ontwikkelen van HR-analytics, het behouden van zittende medewerkers en het ontwikkelen en borgen van hun kennis, vaardigheden en competenties.
5. **Programma Verbeteragenda Integriteit:** de uitvoering van deze agenda heeft een stevig fundament gelegd voor het versterken van de bescherming, weerbaarheid en integriteit van onze medewerkers. Zie paragraaf 3.1 voor een nadere toelichting.

Resterende werkzaamheden uit het SMP zijn belegd in de lijn of worden voortgezet als activiteiten binnen de Strategie 2024-2028.

2.2 Pijler 1: sturen op maatschappelijke effecten

Als eerste pijler van onze strategie 2024-2028 is de Douane in 2024 gestart met het onderzoeken van sturing op maatschappelijke effectiviteit, mede aan de hand van de ervaringen van de inspectiediensten ILT en NVWA. Over deze onderzoeken zijn gesprekken gevoerd met onze coördinerend opdrachtgever. In deze gesprekken hebben wij onze ambitie uitgesproken om de inzet en effectiviteit van ons toezicht en dienstverlening te vergroten. Hiervoor willen wij de zogenoemde douanebrede risicoanalyse gebruiken, een model dat de maatschappelijke risico's op al onze taakgebieden laat zien.

Hieruit zijn twee trajecten voortgekomen. Een toepassingsonderzoek naar de opzet, kennis en ervaring van de ILT brede risicoanalyse, om te leren en inspiratie op te doen over de mogelijkheden en aanpak bij de Douane. Daarnaast is gestart met de voorbereidingen voor de opzet van een meetinstrument onder douanemedewerkers in de uitvoering, waarmee we de gepercipieerde effectiviteit periodiek willen meten en belemmeringen in de operatie kunnen signaleren.

2.3 Pijler 2: digitale transformatie

De Douane wordt steeds meer technologie-gedreven. De digitale transformatie gaat echter niet alleen om technologie, maar vooral ook om hoe de organisatie daarmee omgaat. Dat wil zeggen: om andere manieren van werken en een andere inrichting van processen. Daarbij hoort ook ander gedrag. Voor drie van de vier subdoelstellingen van deze strategische pijler lag de focus in 2024 op het ontwikkelen van de visie en strategie. De komende jaren werken we hieraan verder, als onderdeel van de Strategie 2024-2028.

In het afgelopen jaar zijn grote stappen gezet richting een *datagedreven informatievoorziening*. Zo is het eigen dataplatform van de Douane live gegaan. In vervolg daarop zijn we gestart met de migratie van informatieproducten naar het nieuwe platform.

Om ons toezicht op de almaar toenemende goederenstromen te versterken gaan we onze *scan- en sensortechnologie* vervangen, uitbreiden en integreren in het IT-landschap van de Douane. Voor de ondersteuning van deze doorontwikkeling hebben we in 2024 ingezet op een verbeterde inrichting van de IT-organisatie. Ook hebben we een visie op de doorontwikkeling uitgewerkt. Hierin worden de centrale scanomgeving en sensorconnectiviteit onderkend als essentiële randvoorwaarden voor andere activiteiten. Verder hebben we adviezen opgesteld over de inzet van drones, camera's en andere soorten sensoren.

Een ander onderdeel van deze strategische pijler is het *professionaliseren van ons klantmanagement*. Hiertoe lag de focus in 2024 op het helder krijgen van de organisatiebrede strategie gericht op een betere (informatie)positie van het bedrijfsleven enerzijds en anderzijds een verbeterde kennis over klanten voor de douanemedewerkers. Het huidige systeemlandschap bestaat uit een aantal systemen die niet altijd samenwerken en die bovendien niet toekomstbestendig zijn.

Ook voor de *digitalisering van onze dienstverlening* hebben we in 2024 een visie uitgewerkt en een schets gemaakt van de benodigde technologische ondersteuning.

2.4 Pijler 3: medewerker centraal

Omdat het belangrijk is om blijvend te investeren in onze mensen, heeft de Douane het *passend functiehuis* aangemerkt als belangrijke bouwsteen van deze strategische pijler. In 2024 zijn we gestart met een brede verkenning rond het functiehuis van de Douane. Het uiteindelijke doel is de waardering en erkenning van functies in de uitvoering beter te laten aansluiten bij de loopbaanwensen van medewerkers.

We moeten niet alleen investeren in het behoud van medewerkers, maar ook in het borgen van kennis. In 2024 hebben we daarom een Plan van Aanpak opgesteld voor het verder professionaliseren van het kennismanagement. Hieruit volgt in 2025 een proeftuin voor één van de douane-processen.

3 Aandachtsdossiers

3 Aandachtsdossiers

Dit hoofdstuk bevat een aantal specifieke thema's die in 2024 aandacht van de Douane vroegen.

3.1 Bestrijding van ondermijnende criminaliteit

Het afgelopen jaar heeft de Douane intensief gewerkt aan de aanpak van ondermijnende criminaliteit.

Wetgeving

In 2024 heeft de Douane bijgedragen aan de totstandkoming van het wetsvoorstel Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS). De Douane is betrokken bij 3 van de 4 samenwerkingsverbanden die worden genoemd in het wetsvoorstel: het Financieel Expertise-centrum (FEC), de Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV) en de Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's). Deze wet is per 1 maart 2025 in werking getreden. Voor de Douane betekent dit dat er in specifieke situaties en onder bepaalde voorwaarden gegevens kunnen worden gedeeld binnen deze samenwerkingsverbanden.

Internationale samenwerking

Internationale samenwerking blijft cruciaal in de strijd tegen ondermijnende criminaliteit. In 2024 hebben we de samenwerking met landen als Brazilië en Suriname geïntensiveerd. Met Brazilië loopt een pilot waarbij we de mogelijkheid van uitwisselen van scanbeelden onderzoeken. Hierin trekken we samen op met de Belgische douane. Voor de scanpilot is een analyse uitgevoerd met scanbeelden van containers die zowel in Brazilië als in Nederland zijn gemaakt. Hierin komen bepaalde knelpunten naar voren die het succes van een container dubbel scannen kunnen beïnvloeden. De analyse is inmiddels gedeeld met onze Belgische collega's en de attachés in Brazilië. Daarnaast hebben we verschillende trainingen gegeven aan douaniers in onder meer Suriname, Panama en Brazilië. In 2024 zijn ruim 50 buitenlandse douaniers in het Nederlandse trainingscentrum geweest voor een training.

In december 2024 is een Memorandum of Understanding (MoU) ondertekend met Suriname, wat het makkelijker maakt om samen te werken. Ook heeft de Douane gewerkt aan een MoU met de Verenigde Staten, met als inzet de plaatsing van een douaneliaison in het National Targeting Centre (NTC) van de Customs and Border Protection (CBP). De MoU (met aanpassingen vanuit Nederland) ligt op dit moment bij de juridische afdeling van de CBP. Verder hebben we in 2024 voorbereidingen getroffen voor de plaatsing van een attaché in Australië, met accreditatie voor Nieuw-Zeeland. Deze attaché is medio januari 2025 geplaatst en vervult een belangrijke rol in het kader van de bestrijding van ondermijnende criminaliteit. Ook hebben we in 2024 voorbereidingen getroffen voor een Douaneverdrag met Peru.

Ook in Europees verband zijn belangrijke stappen gezet. De Europese Commissie kent sinds 2024 een Europese Havenalliantie (Ports Alliance), waarbinnen publieke en private partijen samen de Europese maritieme logistieke sector beschermen tegen drugsmokkel en criminele infiltratie. Versterking van de douanesamenwerking is hierbij een speerpunt. In dit kader organiseerde de Douane in september 2024 een 'Ports Alliance dag', waar EU Douane-experts bijeenkwamen om 'best practices' op het gebied van innovatie te delen. Verder brengen douanedelegaties onder de vlag van de Europese Havenalliantie bezoeken aan Europese havens (waaronder die van Rotterdam), om zo van elkaar te leren.

Port Alliance krijgt in 2025 een vervolg in de EU Customs Alliance for Borders: EUCAB. EUCAB is samenwerking tussen douanediensten in de hele EU gericht op het verbeteren van de operationele samenwerking tussen havens en land- en luchtgrenzen. EUCAB brengt deskundigen van alle douaneautoriteiten van de lidstaten samen. Dit moet zorgen voor een betere samenwerking tussen de Europese douanediensten. Zo kan onder meer het waterbedeffect - illegale handel neemt door bepaald beleid af in het ene land, maar duikt weer op in het andere land - afgeremd worden. De Nederlandse Douane zal een leidende rol gaan spelen in de maritieme pijler van EUCAB.

Interventies en samenwerking

Ook nationaal hebben we onze samenwerkingsverbanden verder versterkt. Een voorbeeld hiervan is de oprichting van het Hit and Run Post Team (HARP-team). In dit team werken Douane, politie en OM samen om drugssmokkel per post tegen te gaan. Sinds de komst van het HARP-team zijn diverse opsporingsonderzoeken gestart, na bevindingen in een postsorteercentrum. Twee van die onderzoeken hebben inmiddels geleid tot veroordelingen waarbij de rechter gevangenisstraffen heeft opgelegd, andere onderzoeken lopen nog.

De Nationale Samenwerking tegen Ondermijnende Criminaliteit (NSOC) is per eind 2024 afgebouwd. Voor de betrokken partners blijft multidisciplinaire samenwerking in de aanpak van ondermijnende criminaliteit echter noodzakelijk. Daarom blijven de Douane en haar partners hierin investeren, en daarbij worden de opbrengsten en opgedane ervaringen van de NSOC meegenomen.

In de haven van Rotterdam loopt het programma Weerbare Haven Terminals, met als doel de uithalersproblematiek te minimaliseren. Hiertoe zijn eind 2024 acht rapporten opgeleverd door het programma. De aanbevelingen hieruit worden in 2025 uitgewerkt in drie business cases.

Een onderdeel van het programma is het verkorten van de aanzegtermijn, zodat de onvoorspelbaarheid van de douanecontroles wordt vergroot. In 2024 is een eerste pilot uitgevoerd en geëvalueerd. Een van de aanbevelingen uit de evaluatie is om de aanzegtermijn te verkorten naar Actual Time of Arrival (ATA).

Al een aantal jaren zet de Douane cameratoezicht in als aanvulling op het fysieke toezicht. Op dit moment lopen meerdere initiatieven voor het uitbreiden van cameratoezicht, bijvoorbeeld in de havens van Vlissingen en het Noordzeekanaalgebied. Deze initiatieven worden geclusterd in het programma 'Zicht op cameratoezicht'. In de eerste helft van 2024 is een analyse gemaakt van de huidige situatie rond het cameratoezicht. Hieruit is de noodzaak gebleken voor coördinatie, verbinding, inzicht en structuur met betrekking tot de inzet van cameratoezicht. Om hieraan invulling te geven is een programmaplan opgesteld. De uitvoering van het programmaplan is in september gestart.

3.2 Accijnsfraude

De geconstateerde fraude met tabaksaccijns in Nederland is in 2024 aanzienlijk toegenomen. Dankzij de inbeslagname van tabaksproducten voorkwamen we in 2024 een fiscaal nadeel van € 105 miljoen, een significante stijging ten opzichte van € 64 miljoen in 2023.

Om fraude met tabaksproducten (waaronder de illegale productie en opslag) beter aan te pakken, werkt de Douane nauw samen met de FIOD binnen het speciaal hiervoor opgezette Combiteam SMOKE. Dankzij een personele uitbreiding eind 2023 kon dit team in 2024 meer signalen verwerken en meer onderzoeken uitvoeren.

Bij Meld Misdaad Anoniem en het Douane Meldpunt Accijns zijn in de laatste maanden van 2024 beduidend meer signalen op het gebied van tabaksfraude binnengekomen. Hierdoor kunnen Combiteam SMOKE en andere fysieke controleteams van de Douane steeds beter risicogericht controleren. In reactie op dit groeiende aantal meldingen hebben Douane, FIOD en Functioneel Parket intensief samengewerkt. Hun gezamenlijke optreden was vooral gericht op kleine handelslocaties. Dit leidde tot tien onderzoeken, waarbij illegale onveraccijnsde sigaretten, tabak en waterpijptabak zijn aangetroffen. Het Openbaar Ministerie trad snel en efficiënt op in deze zaken. De betreffende goederen zijn in beslag genomen en er zijn accijnsnaheffingen opgelegd.

De Douane levert een bijdrage aan het verstoren van criminele werkprocessen en werpt barrières op tegen crimineel handelen. Eén van die barrières is de vergunningplicht op tabaksmachines. Hierdoor kunnen we illegale fabrieken ook in de opbouw- en afbouwfase aanpakken. In 2024 zijn in Nederland twee illegale sigarettenfabrieken opgerold. Verder is één fabriek in opbouw aangetroffen en zijn - in samenwerking met België - twee trailers met tabaksmachines in beslag genomen. Daarnaast is één illegale productielocatie voor waterpijptabak ontmanteld.

De onderstaande tabel bevat een overzicht van de inbeslaggenomen tabaksproducten in 2024:

Soort tabaksproduct	Hoeveelheid in stuks/kg	Accijnsbelang*
Sigaretten	217.039.722 stuks	€ 84.736.648
(Rook)tabak	53.114 kg	€ 18.429.495
Waterpijptabak	6.350 kg	€ 2.203.323
Totaal		€ 105.369.466

** Dit betreft de accijnzen die de schatkist zou zijn misgelopen, als deze tabaksproducten (onveraccijnsd) op de Nederlandse markt waren terechtgekomen. Bij de berekening is uitgegaan van de accijnstarieven geldend op 01-04-2024.*

Bronnen: inbeslaggenomen tabaksproducten: Applicatie Douane Onregelmatigheden (DON) en Combiteam SMOKE

3.3 Overleg Douane Bedrijfsleven

De Douane voerde ook in 2024 intensief overleg met de koepels van het bedrijfsleven via het Overleg Douane Bedrijfsleven, dat verschillende overlegvormen kent. De gesprekken gingen over onderwerpen als dienstverlening, het nieuwe DWU, ontwikkeling lange termijn visie, klantgericht toezicht, rechtsbescherming en menselijke maat, terugdringen verstoringen en implementatie nieuwe douaneprocedures en geautomatiseerde systemen.

3.4 Rechtsbescherming en menselijke maat

Binnen de Douane wordt sinds 2023 moreel beraad gehouden om dilemma’s bij de uitvoering en handhaving van wet- en regelgeving bespreekbaar te maken. Een van die dilemma’s is beschreven in onze Stand van de Uitvoering 2024. Het bedrijfsleven en de Douane ervaren een knelpunt bij het handhaven van de Europese wet- en regelgeving rond bepaalde douanevergunningen – in geval van hoeveelheds- en/of waardeoverschrijdingen.¹ Er kan dan een douaneschuld ontstaan door niet-naleving van de vergunningvoorwaarden, terwijl er wel aan de materiële verplichtingen is voldaan. Het Ministerie van Financiën en de Douane zetten zich in voor wijziging van de Europese douanewet- en regelgeving op dit punt zodat we meer de ruimte krijgen om de menselijke maat toe te passen. We willen dat het mogelijk wordt om een douaneschuld die op deze gronden is ontstaan teniet te laten gaan. Hiertoe zoeken wij ook in samenwerking met de Europese Commissie naar mogelijkheden binnen de huidige douane wet- en regelgeving. De Douane heeft daarnaast ingezet op preventie. Dit ziet er onder meer op om bij alle content- en contactmomenten de vergunninghouder op deze verplichting te wijzen. Zo heeft de Douane de betreffende bedrijven een brief gestuurd om ze te wijzen op het belang van naleving van de vergunningvoorwaarden. In veel gevallen hebben we nagebeld om eventuele onduidelijkheden te bespreken. De Douane onderneemt zelf ook acties om overschrijdingen te voorkomen, zoals het onderzoeken of en wanneer de IT-systemen van de Douane zo ingericht kunnen worden dat er een signaal naar het bedrijf gaat bij een dreigende overschrijding. Daarnaast controleert de Douane vaker, waardoor het tijdvak waarover gecontroleerd wordt beperkter is en hiermee het mogelijke gevolg minder omvangrijk is.

¹ Zie Stand van de Uitvoering Douane 2024, pagina 4-6.

3.5 De herziening van de Douane Unie

De Europese Commissie publiceerde op 17 mei 2023 een pakket voorstellen voor een volledige herziening van het wetboek van de Douane Unie. Pijlers onder dit pakket zijn de ontwikkeling van een EU-douane-datahub en de oprichting van een EU-douaneautoriteit. Doel van de voorstellen is om de douane-organisaties binnen de EU beter in staat te stellen om de financiële en niet-financiële belangen van de EU te beschermen. En om de nalevingskosten voor overheden en bedrijven te verlagen, door douaneprocedures te vereenvoudigen en te moderniseren. Een voorstel is bijvoorbeeld om de huidige systematiek van het doen van aangiften te vervangen door een data-gedreven systematiek van douaneprocessen voor in- en uitvoer. Daarnaast zijn er voorstellen voor een nieuw e-commerce regime en voor aanpassingen op het gebied van overtredingen en boetes.

De regels van de Douane Unie worden hervormd, omdat de douanediens ten in de EU-lidstaten onder druk staan. Dit komt onder meer door een toename van nieuwe taken op het gebied van veiligheid, gezondheid, economie en milieu (VGEM). En door een snelle groei van het aantal aangiften, vooral door de grote toename van e-commercezendingen.

Wij onderstrepen de noodzaak van een herziening van het Douanewetboek van de Unie en zetten ons intensief in om voortgang te boeken in de onderhandelingen. Over een aantal onderdelen van het voorstel hebben wij concrete voorstellen voor verbetering gedaan. De komende periode wordt hierover verder onderhandeld in de Raad. Het streven is om deze onderhandelingen in de eerste helft van 2025 af te ronden.

De voorbereidingen op de onderhandelingen in de Raad zijn opgepakt in verschillende (interne) werkgroepen, samen met DG Fiscale Zaken. Ook kijken we samen met andere Lidstaten naar verbeteringen van het voorstel.

Verder betrekken we het bedrijfsleven actief bij de onderhandelingen, zodat we weten hoe ondernemers aankijken tegen het voorstel en de uitvoerbaarheid daarvan. Deze afstemming loopt via een speciale werkgroep van het Overleg Douane Bedrijfsleven (ODB), die helemaal is gericht op de herziening van het Douanewetboek van de Unie.

3.6 Handhaving van de sanctiemaatregelen tegen Rusland en Belarus

In opdracht van de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp (BHO) houdt de Douane toezicht op de verschillende import- en exportverboden die de sancties kennen en op de mogelijke omzeiling daarvan via derde landen. Dit toezicht bestaat uit het beoordelen van aangiften en de daarbij behorende bescheiden en fysieke controles van zendingen. Maar ook uit administratieve onderzoeken, behandeling van vergunningaanvragen en voorlichting aan bedrijven. Het tegengaan van omzeiling van de sanctiemaatregelen was ook in 2024 een belangrijke taak van de Douane. Wij controleren aangiften op basis van risicoanalyse met behulp van profielen op omzeiling via een derde land. Inmiddels zijn 38.717 aangiften geraakt door zo'n profiel.

Als er een sanctieovertreding wordt geconstateerd, kan de Douane een proces-verbaal opmaken, onder gezag van het Openbaar Ministerie (OM). Ook vliegtuigen en vaartuigen die door de sanctiemaatregelen tegen Rusland worden geraakt, staan onder toezicht van de Douane. Op 31 december 2024 betrof het 6 vliegtuigen en 7 vaartuigen. Daarnaast heeft de Douane een ondersteunende rol in de handhaving van het havenverbod voor Russisch gevlagde of geregistreerde schepen - in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

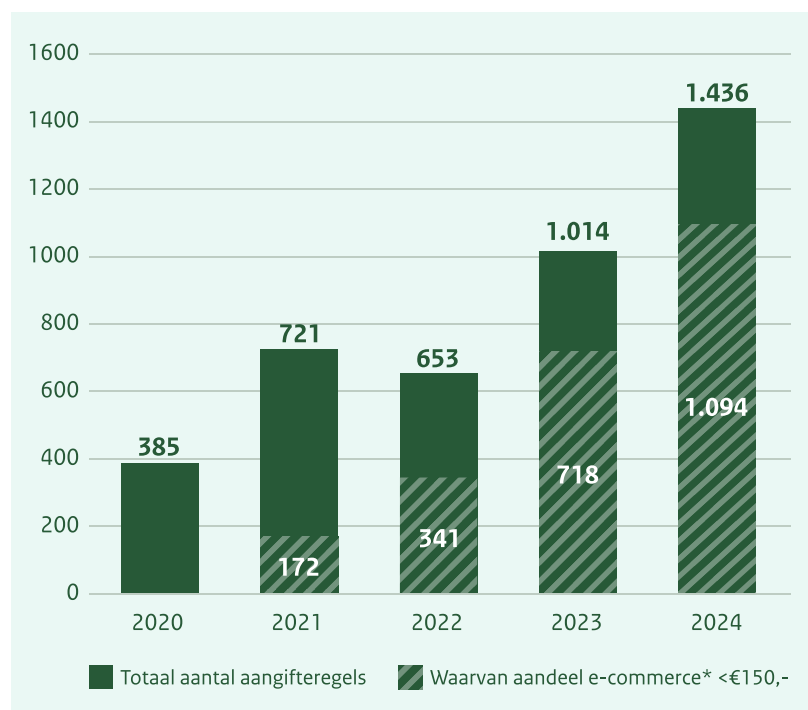
De handhaving van de sanctiemaatregelen tegen Rusland en Belarus vraagt veel capaciteit van de Douane. Dit komt door de omvang en complexiteit van de sanctiemaatregelen en door de grootte van de handelsstroom. In 2024 zijn drie nieuwe sanctiepakketten tegen Rusland en Belarus aangenomen. Om deze extra werkzaamheden te kunnen uitvoeren heeft de Douane tot en met 2026 middelen gekregen. Daarmee bekostigen we de inzet van ongeveer 150 extra fte.

3.7 Actorgerichte aanpak e-commerce

Het totaal aantal douane-aangiftheregels die zien op e-commerce is in 2024 gestegen tot 1,1 miljard. Deze e-commerce-aangiften zien op goederen met een waarde van minder dan € 150, die een verkoper van buiten de EU rechtstreeks aan een consument in de EU levert. Een groot deel (84%) van de aangiften die in Nederland worden ingediend, heeft betrekking op goederen die bestemd zijn voor consumenten in andere EU-lidstaten.

Aangiftheregels Douane Nederland (x 1 mln)

* De data voor E-commerce in 2021 is vanaf 1 juli tot en met einde van het jaar.

De huidige wetgeving is complex en het aantal douane-aangiftheregels voor e-commerce hoog (gemiddeld 3 miljoen per dag). Daardoor is onze traditionele handhavingsaanpak van fysieke controles van individuele e-commercezendingen niet langer houdbaar. Daarom hebben we een aantal jaren geleden een andere handhavingsaanpak ontwikkeld. Naast het uitvoeren van fysieke controles past de Douane een actorgerichte aanpak toe. Dit betekent dat we ons meer richten op de bedrijven achter e-commercezendingen, in plaats van op individuele zendingen. Op die manier willen we in contact treden met deze bedrijven, en er zo voor zorgen dat zij regels beter naleven. Deze aanpak kent echter een beperking omdat die zich alleen richt op het fiscale aspect, namelijk het betalen van douanerechten. En niet op de niet-fiscale aspecten, zoals onveilige en nagemaakte producten, illegale geneesmiddelen of wapens. Terwijl het zwaartepunt van het risico juist steeds meer dáár op komt te liggen. Om ook deze niet-fiscale risico's te kunnen controleren en vaststellen, moeten goederen fysiek worden gecontroleerd. En dat is bij deze enorme aantallen niet haalbaar. In 2024 heeft de Douane in de Jaarrapportage 2023 gewezen op de problematische handhaving op e-commerce en hierover een Non-paper ingebracht in de onderhandelingen over het nieuwe Douanewetboek².

Daarnaast is intensievere Europese samenwerking in de handhaving nodig. Nederland heeft daartoe met enkele andere lidstaten, waaronder Frankrijk en Hongarije, het initiatief genomen.

3.8 Nieuwe of veranderende taken

De eisen die de samenleving stelt aan goederen veranderen voortdurend. Daarom is de wetgeving op dit gebied ook continu in beweging. Dit leidt ertoe dat er voor de Douane steeds taken bijkomen of wijzigen. In lijn hiermee worden douaneprocedures en ondersteunende IT-voorzieningen gemoderniseerd, zodat controles effectiever kunnen worden uitgevoerd. Net als in 2023 was de Douane in 2024 betrokken bij de Europese onderhandelingen rond en voorbereiding van wet- en regelgeving voor deze nieuwe of veranderende taken.

Momenteel heeft de Douane zicht op 24 nieuwe of wijzigende taken. Deze zijn deels afkomstig uit nationale regelgeving, maar hoofdzakelijk uit nieuwe of herziene EU-regelgeving. Het betreft vooral regelgeving op het gebied van klimaat, internationale veiligheid, duurzaamheid en het maatschappelijk verantwoord produceren van goederen. In 2024 traden bijvoorbeeld (herziene) verordeningen rond gefluoreerde broeikasgassen en ozonlaag-afbrekende stoffen in werking. Ook de Europese Ontbossingsverordening zou in 2024 ingaan, maar deze is op het laatste moment voor een jaar uitgesteld. De Douane heeft al wel de nodige voorbereidingen voor implementatie getroffen.

4 Personeel, IT en Organisatie

4 Personeel, IT en Organisatie

4.1 Personeel

Personeelsbestand

Vanaf 2024 heeft de Douane te maken met een meer evenwichtige wervingsopgave. De doelstelling hierbij is 'altijd voldoende medewerkers, met de juiste kwalificaties, op de juiste plaats, op het juiste moment beschikbaar voor het werk van de Douane'. In 2024 zijn 1.385 posities ingevuld, ruim boven de jaardoelstelling van 800 tot 1.000 te werven posities. De Douane wordt steeds meer gezien als een aantrekkelijke werkgever. In 2024 is de Douane met 202 fte gegroeid, wat heeft geleid tot een bezettingsgraad van 95%.

In het afgelopen jaar hebben we belangrijke stappen gezet in het verfijnen van onze wervingsprocessen en het beter afstemmen van de wervingsbehoefte op de instroomketen. Zo hebben we in 2024 de planning en de inzet van onze wervingscapaciteit geoptimaliseerd met behulp van een wervingskalender. Daarnaast zijn we in 2024 overgestapt van massaal naar continu werven. We zijn gestopt met vaste instroommomenten en werven en selecteren nu continu voor operationele functies. Nieuwe medewerkers worden voortaan direct onder de leidinggevende van hun afdeling geplaatst, en niet meer eerst in een opleidingsklas. Dit zorgt ervoor dat zij sneller inzetbaar zijn, wat gunstig is voor de productie en bijdraagt aan het boeien en behouden van medewerkers.

Leren en Ontwikkelen

In 2024 draaide een succesvolle pilot van het 9-daagse diplomaprogramma aan de Rotterdam School of Management (RSM). Verder heeft de Douane intensief contact gehad met de Avans Hogeschool over deelname van douanemedewerkers aan een verkorte (Associate Degree) managementopleiding. Medewerkers van andere veiligheidsorganisaties (zoals Defensie, de Koninklijke Marechaussee, Brandweer en Politie) volgen deze opleiding al. Ook voor douanepersoneel is de leergang interessant. Zeker omdat de MD Adviesraad heeft aangegeven dat het goed is om MD-talenten en teamleiders te blijven stimuleren een (hbo-)opleiding te volgen, ondanks het vervallen van de diploma-eis.

Diversiteit, Gelijkwaardigheid en Inclusie

De Douane wil een meer inclusieve organisatie zijn. Een organisatie met divers samengestelde teams, waar medewerkers zich betrokken voelen en in een fijne en veilige omgeving kunnen werken. Daarom hebben we in 2024 opvolging gegeven aan ons beleidsplan DGI.

Zo hebben we onder meer de training Inclusief Werven & Selecteren en de pilot Cross-mentoring gerealiseerd. Ook hebben we DGI als zelfstandige categorie toegevoegd aan onze meldapp, om medewerkers te stimuleren discriminatie en racisme (anoniem) te melden. Verder hebben de leidinggevenden van de Douane in 2024 deelgenomen aan inspiratie- en informatiesessies. En de ambassadeurspool DGI heeft meerdere activiteiten georganiseerd voor alle medewerkers van de Douane, waarbij steeds is uitdragen dat diversiteit een kracht is die mensen verbindt.

Bij de ambitie een meer inclusieve organisatie te zijn, past ook de doelstelling om medewerkers met een arbeidsbeperking (Wet Banenafpraak) te laten participeren bij de Douane. De Douane heeft hiertoe in 2024 meerdere initiatieven genomen. We hebben roadshows georganiseerd waar medewerkers en management in gesprek gingen, we hebben via onze interne communicatiekanalen de meerwaarde van een medewerker met een arbeidsbeperking getoond en we zijn meer gebruik gaan maken van jobcarving. Eind 2024 is het toegewezen quotum voor 75% gerealiseerd.

Veiligheid en integriteit

Eind 2024 is het Programma Verbeteragenda Integriteit afgerond, waarmee we de afgelopen jaren hebben bijgedragen aan onze bescherming, weerbaarheid en integriteit. Dit deden we vanuit drie pijlers: Bescherming, Weerbaarheid en Cultuur & Organisatie.

Binnen de pijler Bescherming hebben we onze screening versterkt door de invoering van de VOG-P. Ook hebben we een systeemrisicoanalyse uitgevoerd en ons autorisatiebeheer verbeterd.

Binnen de pijler Weerbaarheid hebben we diverse instrumenten ontwikkeld om de weerbaarheid van medewerkers te vergroten. Voorbeelden hiervan zijn de training Bescherming tegen benadering, de handreiking Weerbaarheid tegen corruptie en een toolkit om binnen de teams integriteit bespreekbaar te maken. Verder is het zogenoemde bewustwordingsgesprek opgenomen in het wervings- en selectieproces.

Binnen de pijler Cultuur & Organisatie is de theatervoorstelling Grenzeloos uitgevoerd. De rode draden hiervan zijn opgepakt door het programma Grenzeloos Verder. Daarnaast heeft de Douane onder meer een bewustzijnsmeting op integriteit uitgevoerd en het gehele meldlandschap bij incidenten herijkt.

De borging van onze veiligheid en integriteit is de verantwoordelijkheid van het Bureau Veiligheid & Integriteit. In 2024 hebben we een aantal zaken verder geprofessionaliseerd, waaronder onze kennisfunctie, beleidsfunctie en monitorfunctie, hulp en ondersteuning bij benadering door criminelen en onze casuïstiekbehandeling op het gebied van veiligheid en integriteit.

4.2 IT

Douane Wetboek van de Unie implementatietrajecten

Douaneaangiften Management Systeem (DMS)

Medio 2020 zijn we gestart met de implementatie van het nieuwe DMS, het systeem voor de behandeling van douaneaangiften voor invoer en uitvoer. De implementatie van DMS is in 2024 grotendeels afgerond. Enkele bedrijven met een specifieke vergunning (IIAA: Inschrijving in de Administratie van de Aangever) hadden in 2024 hun systemen niet tijdig gereed voor aansluiting op DMS. Om hen bij deze aansluiting te begeleiden heeft de Douane een maatwerk aanpak ontwikkeld. Het laatste bedrijf is op 1 april 2025 aangesloten. Intussen blijft DMS in ontwikkeling, zodat het kan worden aangepast bij eventuele toekomstige wetswijzigingen.

Douane Vervoersapplicatie (DVA)

Voor de uitvoering van de vernieuwingen uit het Douane Wetboek van de Unie (DWU) was een nieuw systeem voor het proces douanevoer nodig (NCTS fase 5). Uiterlijk 1 december 2024 moesten alle bedrijven en douaneautoriteiten werken conform de nieuwe wetgeving. Daartoe heeft de Nederlandse Douane de Douane Vervoersapplicatie (DVA) ontwikkeld. Sinds eind oktober gebruiken bedrijven deze applicatie om aangifte te doen tijdens vervoersbewegingen. De implementatie van het systeem werd twee dagen verstoord door infrastructurele problemen in het datacenter van de Belastingdienst, wat tot veel overlast leidde, maar uiteindelijk succesvol verliep. DVA functioneert inmiddels zonder problemen. Wij ontwikkelen ook dit systeem verder, voor verbetering van functionaliteiten en met het oog op mogelijke nieuwe wet- en regelgeving. Hierbij nemen we signalen van het bedrijfsleven mee.

CERTEX

Certificate Exchange (CERTEX)³ is een Europees systeem dat informatie-uitwisseling mogelijk maakt tussen nationale douanesystemen en systemen van niet-douaneautoriteiten binnen de Europese Unie (EU). In 2024 zijn we begonnen met de voorbereidingen voor de implementatie van CERTEX. We hebben procedures ontwikkeld, nationale regelingen herzien en een start gemaakt met wijzigingen in onze IT-systemen. Dit deden we op basis van de in oktober 2024 door de Commissie vastgestelde juridische, procedurele en technische uitvoeringsbepalingen. We werken in dit traject nauw samen met onze handhavingspartners. Zij zijn namelijk verantwoordelijk voor de tijdige implementatie van sectorale wetgeving, die wij nodig hebben om met CERTEX te kunnen werken. Ook zijn we in 2024 gestart met de afstemming met het bedrijfsleven.

³ In december 2022 is vanuit het DWU de Verordening 2022/2399 (European Union Single Window Environment for Customs-verordening) van kracht geworden. Deze éénloketomgeving maakt het mogelijk om via EU-CSW-CERTEX (CERTEX) informatie uit te wisselen.

Centralised Clearance

Centralised Clearance is een nieuwe, vereenvoudigde procedure om goederen onder een douaneregeling te plaatsen. Bedrijven met een Centralised Clearance-vergunning mogen aangifte doen in de lidstaat van vestiging, terwijl de goederen zich in een andere lidstaat bevinden. Dit traject vraagt om een omvangrijke aanpassing van aangifteprocessen en -systemen en om meerdere afstemmingen tussen lidstaten.

In 2024 is de implementatie gestart, en ook hier volgt de Douane een gefaseerde introductie per douaneregeling. De voorbereiding is erop gericht om in 2025 te starten met de omzetting van de huidige Single Authorisation for Simplified Procedures (SASP), naar Centralised Clearance. Een aantal grote aangevers maakt gebruik van SASP. Ook is gestart met de implementatie en live-gang van meerdere douaneprocedures voor import en export die vallen onder de wetgeving van Centralised Clearance. De aanpak en het verloop van de invoering is in de tweede helft van 2024 besproken met het bedrijfsleven. Tegelijkertijd is het gesprek met andere lidstaten geopend over de implementatievoornemens van Centralised Clearance, nationaal en in EU-verband.

Voor beide trajecten geldt dat de continuïteit in de logistieke afhandeling (in Nederland gekenmerkt door zeer grote volumes en aantallen) blijvend moet zijn geborgd. Deze eis is in 2024 al meegenomen in overleggen met de Europese Commissie en andere lidstaten over de implementatieaanpak, robuustheid en beschikbaarheid van aangiftebehandeling en systemen binnen CERTEX en Centralised Clearance.

Douane Informatie op Orde

In navolging van het Rijksbrede programma Informatiehuishouding Rijk (voortvloeiend uit het rapport Ongekend Onrecht) is de Douane in 2022 het programma Douane Informatie op Orde (DIOO) gestart. Het doel van het programma is het verbeteren van de informatiehuishouding en -verstrekking aan de Tweede Kamer en de samenleving. DIOO zorgt ervoor dat in 2026 de organisatie beter geëquipeerd is om de informatiehuishouding en -verstrekking zelfstandig en ordentelijk te kunnen (blijven) uitvoeren.

In april 2024 stelde de stuurgroep DIOO Actieplan 4.1 vast. Van de 44 deelprojecten zijn er 37 afgerond en lopen er nog 7 door. Deze worden in het eerste halfjaar van 2025 nog vanuit de afgebouwde programmaorganisatie uitgevoerd. De voortgang is afhankelijk van de Rijksbrede ontwikkeling van kaders en richtlijnen (email, chat en social media) c.q. departementale trajecten (Zoek & Vind en Lak-tooling). Enkele deeltrajecten zijn afgerond voor het programma, waarbij resterende werkzaamheden worden uitgevoerd door de lijnorganisatie. In 2024 is een volwassenheidsmeting uitgevoerd. Hieruit komt naar voren dat de Douane op koers ligt om het gewenste niveau eind 2026 te gaan halen.

Privacy op Orde

In 2024 is de basis neergezet om de Douane te laten voldoen aan de AVG en Wpg. Dit gebeurde onder regie van de doorontwikkelde privacyorganisatie, waarbij privacymedewerkers in regio's en directies ondersteuning boden. Het DPO-team is gegroeid en richt zich op advies, kaderstelling en nalevingsmonitoring. Het programma Privacy op Orde werkt aan de afronding van diverse werkstromen. Dit alles heeft geleid tot de volgende resultaten:

- De Douane beschikt sinds februari 2025 over een eigen vaste centrale privacyorganisatie (DPO).
- De Douane kent een aantal verwerkingen van persoonsgegevens, waarvoor we Data Protection Impact Assessments (DPIA's) moeten uitvoeren. Dit geldt voor nieuwe verwerkingen, maar bij een aantal bestaande verwerkingen hebben we deze onderzoeken ook uitgevoerd. Het gaat vaak om complexe trajecten met veel organisatorische koppelvlakken en informatiestromen, waardoor grote zorgvuldigheid vereist is. In 2024 is het werkproces rondom DPIA's vastgesteld en is de samenwerking met de Functionaris Gegevensbescherming geïntensiveerd.
- Binnengekomen meldingen van datalekken en inzageverzoeken zijn binnen de daarvoor geldende termijnen afgehandeld. In begin 2024 heeft de Douane ook het eerste inzageverzoek met betrekking tot de Wpg afgehandeld.
- Vanuit de Wpg is ook gestart met de organisatorische verankering van de tijdelijke verbetermaatregelen die voortkwamen uit eerdere audits van de Auditdienst Rijk. De verbeteracties zijn in 2024 afgerond, met uitzondering van de IT-aanpassingen.

- Het gestelde doel - een volwassenheidsniveau van 3 conform Gartner's volwassenheidsmodel - is bij de meting in het tweede kwartaal van 2024 behaald. Dit niveau geeft aan dat we grote stappen hebben gezet in de ontwikkeling van privacy-producten voor de Douane.

4.3 Organisatie

Een goede ondersteuning van onze medewerkers bij hun werkzaamheden is essentieel voor het functioneren van de Douane. Middelen spelen daarin een belangrijke rol. Het afgelopen jaar heeft de Douane geïnvesteerd in het professionaliseren van het assetmanagement. Een concreet resultaat is de oplevering van het Strategisch Assetmanagement Plan (SAMP) voor de periode 2025-2027. Het SAMP omvat een gedetailleerde visie op ons assetmanagement en vormt de basis voor de inrichting en verdere ontwikkeling daarvan.

De Douane zet verschillende soorten scanapparatuur in voor het speuren naar illegale goederen, zoals drugs. In 2024 hebben we onderzoek gedaan naar een toekomstbestendige technische inrichting van ons arsenaal aan scan- en detectiemiddelen. We willen onze apparatuur veilig en verantwoord kunnen blijven gebruiken, en op termijn de inzet van algoritmieken mogelijk maken.

De Douane heeft een start gemaakt met de vervanging van patrouillevoertuigen en de bestuurlijke afspraken met de Rijksrederij geactualiseerd. Een grote groep vuurwapendragers (ca. 100 fte) en beperkt wapendragers (ca 70 fte) is opgeleid en uitgerust met de middelen die zij nodig heeft bij de uitoefening van hun taak. Daarnaast is het Team Bijzondere Bijstand van de Douane sinds 2024 uitgerust met semi-automatische vuurwapens in het kader van het beveiligen van hoog-risico drugstransporten.

De doelgroep voor het dragen van het Douane-uniform is in 2024 uitgebreid, om de herkenbaarheid en autoriteit van de Douane te versterken en het groepsgevoel ('esprit de corps') te vergroten. Ook medewerkers buiten de verplichte groep kunnen nu het uniform dragen.

5 Risicomanagement

5 Risicomanagement

In 2024 zijn geen strategische (top)risico's opgetreden

De Douane werkt voortdurend aan beheersmaatregelen voor haar strategische (top)risico's. Op strategisch niveau is de mate van onzekerheid groot. Bovendien is de concrete voortgang van maatregelen minder goed meetbaar, omdat deze zijn gericht op effecten en het beïnvloeden van ontwikkelingen op de lange termijn. Niettemin is de voortgang altijd expliciet onderwerp van gesprek in de strategische risicodialogen die structureel worden gevoerd. De resultaten daarvan worden ook expliciet gemaakt in verslagen en het risicoregister. In oktober was onze laatste risicodialoog van 2024. We werken momenteel aan een (gedeeltelijke) herformulering van enkele risico's.

Groei naar risicovolwassen organisatie

In 2024 is de Douane weer meer gegroeid richting een risicovolwassen organisatie. We zijn bezig geweest met onder meer de verwerving en implementatie van GRC-tooling voor Strategisch Risicomanagement (SRM) en Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De uitrol van de tool voor SRM en BIO vindt plaats in 2025.

Daarnaast voerde de Douane risicosessies uit met externe stakeholders. En eind 2024 zijn we gestart met de voorbereidingen voor de uitrol van Operationeel Risicomanagement (ORM).

Risico's voortkomend uit externe ontwikkelingen	Risico's voortkomend uit de interne organisatie
Het niet of niet tijdig voldoen aan (alle) verplichtingen vanuit de DWU ▪ Weg naar Brussel is gevonden en politiek is geïnformeerd. ▪ Richten op implementatie (2025). ▪ Strategische vraagstukken (her)definiëren, positie kiezen en minder afhankelijk worden. ▪ Zie paragraaf 4.2.	Onvoldoende medewerkers met de juiste kwalificaties beschikbaar voor het werk van de Douane ▪ Moderne en aantrekkelijke werkgever worden en blijven met aantrekkelijke werkpakketten en passende beloning. ▪ Oog voor huidige arbeidsmarkt en de generaties die zich daarin bewegen (eigen normen en dynamiek). ▪ Zie paragraaf 4.1.
Knelpunten in de handhaving door enorme toename van aantallen aangiftes ▪ Verder expliciteren van dit risico en integreren van de VGEM-taken. ▪ Werking van eerdere maatregelen ook bezien in relatie tot uitbreiding van taken. ▪ Verder ontrafelen van dit risico via de strategie (denk aan digitalisering). ▪ Zie paragraaf 3.7.	Personele veiligheid en integriteit ▪ Uitvoering van de Verbeteragenda werkt mitigerend op een belangrijk deel van de risico's, maar veiligheid en integriteit zijn nooit vanzelfsprekend. ▪ Werking van maatregelen monitoren en waar nodig bijsturen. ▪ Specificeren van nieuwe/extra risico's met de expertise van BV&I. ▪ Zie paragraaf 4.1.
	Ontbreken integrale inrichting en governance van Gegevensmanagement ▪ Datawerkorganisatie operationeel (t.b.v. integraliteit). ▪ Opstellen integraal informatiebeleid (t.b.v. governance). ▪ Ontwikkeling Douane Datafundament (opvolger van Enterprise Datawarehouse). ▪ Ontwikkeling Basis Data Infrastructuur. ▪ Zie paragrafen 2.3 en 4.2.
	Organisatiecultuur niet flexibel genoeg om op veranderingen te kunnen inspelen ▪ Medewerkers worden voldoende geïnformeerd om ontwikkelingen en besluiten te kunnen overzien en proactief zaken op te pakken. ▪ Het koppelen van de communicatie over veranderingen aan het werk (aanknopingspunt). ▪ Dit risico speelt in alles binnen de organisatie een rol.
	Nederland moet Traditionele Eigen Middelen (TEM) en verdragingsrente nabetalen aan de EU ▪ Diverse concrete activiteiten/maatregelen maken dat dit binnen 1 jaar geen toprisico meer is. ▪ Verbreden naar totale financieel beheer (concern-administratie). ▪ Zie paragraaf 1.1.

Dit is een uitgave van:
Douane Nederland
www.douane.nl
Mei 2025